

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΕΓΙΚΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ & ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η Πράξη "Εκπαίδευση Αλλοδαπών & Παλιννοστούτων Μαθητών" υλοποιείται μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση" και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Δράση: Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας
Υποδράση: Ενδοσχολική Επιμόρφωση, Επιστ.υπεύθυνη: Μαρία Λιακοπούλου

Προβλήματα συμπεριφοράς και κοινωνικής ένταξης των μαθητών στο πολυπολιτισμικό σχολείο

15 & 23 Μαΐου 2013

14:00-18:00

7^ο Γενικό Λύκειο Ιλίου

Το σεμινάριο θα κινηθεί σε δύο άξονες: τα προβλήματα συμπεριφοράς των παιδιών και τα θέματα κοινωνικής ένταξης.

Προβλήματα συμπεριφοράς

Θα γίνει ανασκόπηση της σύγχρονης βιβλιογραφίας σχετικά με τα προβλήματα συμπεριφοράς. Θα ανατρέξουμε στις έννοιες και τα χαρακτηριστικά της επιθετικότητας, της διαταρακτικής συμπεριφοράς, αλλά και της θυματοποίησης και του εκφοβισμού, τόσο στο σχολικό περιβάλλον όσο και στο διαδίκτυο (εφόσον υπάρχουν τέτοια θέματα). Θα παρουσιαστεί το θεωρητικό πλαίσιο και ευρήματα από έρευνες στην Ελλάδα και το εξωτερικό

Ατομικά, σε δυάδες ή/και μικρές ομάδες θα γίνουν βιωματικές ασκήσεις επίλυσης συγκρούσεων και αντιμετώπισης περιστατικών θυματοποίησης και εκφοβισμού στο σχολείο. Η έμφαση θα δοθεί στις τεχνικές επίλυσης συγκρούσεων και στην όσο το δυνατόν μεγαλύτερη εξοικείωση με αυτές, καθώς και στον τρόπο με τον οποίο μπορούμε αποτελεσματικά να αντιμετωπίσουμε διαταρακτική συμπεριφορά μέσα στην τάξη. Σε ό,τι αφορά την θυματοποίηση και τον εκφοβισμό στο σχολικό πλαίσιο, θα παρουσιαστούν παραδείγματα επιτυχημένης αντιμετώπισης των φαινομένων και θα δούλέψουμε στο να προσαρμοστούν οι τρόποι αυτοί στην καθημερινότητα του συγκεκριμένου σχολείου.

Κοινωνική ένταξη μαθητών

Θα γίνει θεωρητική παρουσίαση της έννοιας του επιπολιτισμού, των διαφορετικών τακτικών επιπολιτισμού, του σχηματισμού εθνικής ταυτότητας και πως οι διεργασίες αυτές επηρεάζουν τα μέλη της σχολικής κοινότητας. Θα δοθεί έμφαση στον τρόπο με τον οποίο η διομαδική επαφή αλλάζει και τις δύο ομάδες που συναντώνται. Θα παρουσιαστούν τα διαφορετικά μοντέλα που μελετούν την επιπολιτισμική διεργασία, με προεξάρχον το μοντέλο του Berry, και θα γίνουν συχρητισμοί με τη σχολική καθημερινότητα. Θα συζητηθεί ο ρόλος του σχολείου ως πόρτα εισόδου στην κοινωνία, συγκριτικά με την οικογένεια.

Επιπλέον, θα διερευνήσουμε τις στάσεις και τις αντιλήψεις σχετικά με τις πολιτισμικές διαφορές, καθώς και τι σημαίνει αντιλαμβανόμενη διάκριση και ποια η επίδρασή της στην προσαρμογή παιδιών και εφήβων.

Οι βιωματικές ασκήσεις θα επικεντρωθούν στην εξερεύνηση των στάσεων και των αντιλήψεων και στον τρόπο με τον οποίο η επίγνωσή τους μπορεί να βοηθήσει τη βελτίωση των διομαδικών σχέσεων. Θα εξετάσουμε συγκεκριμένα παραδείγματα στάσεων, συμπεριφορών και τακτικών ένταξης των μαθητών στο σχολικό πλαίσιο και θα σχεδιάσουμε δράσεις για την καλύτερη ένταξη των μαθητών στο συγκεκριμένο σχολικό πλαίσιο.

Βιβλιογραφία

- Berry, J. W. (1990). Psychology of acculturation. In R. W. Brislin (Ed.), *Applied cross-cultural psychology* (pp. 232-253). Newbury Park, CA: Sage.
- Berry, J. W. (1997). Immigration, acculturation, and adaptation. *Applied Psychology*, 46, pp. 5-68.
- Burt, K. B., & Roisman, G. I. (2010). Competence and psychopathology: Cascade effects in the NICHD Study of Early Child Care and Youth Development. *Development and Psychopathology*, 22, pp. 557-567.
- Cicchetti, D. (2006). Development and psychopathology. In D. Cicchetti, & D. J. Cohen (Eds.), *Developmental Psychopathology Volume 1, Theory and Method* (2 ed., pp. 1-23). New York: John Wiley & Sons.
- Coatsworth, D. J. (2010, 10 10). *A Developmental Psychopathology and Resilience Perspective on 21st Century Competencies*. Retrieved 10 10, 2010, from Division of Behavioral and Social Sciences and Education (DBASSE): http://www7.nationalacademies.org/dbasse/Coatsworth_Developmental_Psychopathology_Paper.pdf
- Crocker, J., Major, B., & Steele, C. (1998). Social stigma. In S. Fiske, D. Gilbert, & G. Lindzey (Eds.), *Handbook of Social Psychology* (Vol. 2, pp. 504-553). Boston, MA: McGraw-Hill.
- Eccles, J. S., & Midgley, C. (1989). Stage-Environment Fit: Developmentally Appropriate Classrooms for Young Adolescents. In C. Ames, & R. Ames (Eds.), *Research on Motivation in Education: Goals and Cognitions*. Orlando, Fla: Academic Press.
- Eccles, J. S., & Roeser, R. W. (2009). Schools, academic motivation, and Stage-Environment Fit. In R. M. Lerner, & L. Steinberg (Eds.), *Handbook of Adolescent Psychology* (3 ed., pp. 404-434). Hoboken, NJ: Wiley.
- Garcia Coll, C., Lamberty, G., Jenkins, R., McAdoo, H. P., Crnic, K., Wasik, B. H., et al. (1996). An Integrative Model for the Study of Developmental Competencies in Minority Children. *Child Development*, pp. 1891-1914.
- Havighurst, R. J. (1972). *Developmental tasks and education* (3 ed.). New York: David McKay Company, Inc.
- Major, B., & O'Brien, L. T. (2005). The Social Psychology of Stigma. *Annual Review of Psychology*, 56, 393-421.
- Marcia, J. (1980). Identity in adolescence. In J. Adelson (Ed.), *Handbook of adolescent psychology* (pp. 159-187). New York: Wiley.
- Masten, A. S., & Coatsworth, J. D. (1995). Competence, resilience, and psychopathology. In D. Cicchetti, & D. J. Cohen (Eds.), *Developmental psychopathology: Vol. 2. Risk, disorder, and adaptation* (Vol. 2, pp. 715-752). New York: Wiley.

- Masten, A. S., & Motti-Stefanidi, F. (2009). Understanding and promoting resilience in children: Promotive and protective processes in schools. In T. B. Gutkin, & C. R. Reynolds (Eds.), *The handbook of school psychology* (4 ed., pp. 721–738). New York: Wiley.
- Motti-Stefanidi, F., Pavlopoulos, V., Obradovic, J., Dalla, M., Takis, N., Papathanasiou, A., & Masten, A.S. (2008). Immigration as a Risk Factor for Adolescent Adaptation in Greek Urban Schools. *Special Issue of the European Journal of Developmental Psychology*, 5,2.
- Motti-Stefanidi, F., & Asendorpf, J. B. (in press). Pontic Greek versus Albanian immigrant youth in Greece: How does group discrimination translate into personal discrimination?
- Motti-Stefanidi, F., Berry, J., Chrysoschoou, X., Sam, D. L., & Phinney, J. (2010). Positive immigrant youth adaptation in context: Developmental, acculturation, and social psychological perspectives.
- Paradies, Y. (2006). A systematic review of empirical research on self-reported racism and health. *International Journal of Epidemiology*, 35, 888–901.
- Phinney, J. S. (1990). Ethnic identity in adolescents and adults: Review of research. *Psychological Bulletin*, 3, 499–514.
- Verkuyten, M. (1994). Self-esteem among ethnic minority youth in Western countries. *Social Indicators Research*, 32, 21–47.
- Ward, C., & Chang, W. C. (1997). "Cultural fit:" a new perspective on personality and sojourner adjustment. *International Journal of Intercultural Relations*, 21, pp. 525-533.
- Ward, C., Bochner, S., & Furnham, A. (2001). *The psychology of culture shock* (2 ed.). Boston: Routledge Kegan Paul.
- Μόττη-Στεφανίδη Φ., Παπαθανασίου Α., Αναγνωστάκη Λ., Μαστροθεόδωρος Σ., Γεωργίου Π., Παυλόπουλος Β. (2010). Συγκρούσεις μεταξύ γονέων και εφήβων ως παράγοντας ευαλωτότητας για την ψυχική ανθεκτικότητα μεταναστών εφήβων. Στο Α. Ματσόπουλος (Επιμ.), *Ψυχική Ανθεκτικότητα: Εφαρμογές στο σχολικό πλαίσιο*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Μόττη-Στεφανίδη, Φ., Ντάλλα, Μ., Παπαθανασίου, Α.Χ., Τάκης, Ν., & Παυλόπουλος, Β. (2006). Εθνική ταυτότητα, τακτικές επιπολιτισμού και ψυχική ανθεκτικότητα μεταναστών/παλιννοστούντων μαθητών. Στο Π.Σ. Κορδούτης & Β. Παυλόπουλος (Επιμ.), *Πεδία έρευνας στην κοινωνική ψυχολογία*. Αθήνα: Ατραπός.
- Μόττη-Στεφανίδη, Φ., Παπαθανασίου, Α.-Χ. & Λαρδούτσου, Σ. (2004). Διαταρακτική επιθετική συμπεριφορά. Στο: Α. Καλαντζή-Αζίζι, & Μ. Ζαφειροπούλου (Επιμ.). *Προσαρμογή στο σχολείο: Πρόληψη και αντιμετώπιση δυσκολιών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μόττη-Στεφανίδη, Φ., Παυλόπουλος, Β., Τάκης, Ν., Ντάλλα, Μ., Παπαθανασίου, Α.Χ. & Masten, A.S. (2005). Ψυχική ανθεκτικότητα και προσδοκίες αυτοαποτελεσματικότητας: Μία μελέτη μεταναστών και παλιννοστούντων εφήβων. *Ψυχολογία: Αφιέρωμα στον Albert Bandura*, 12,3, 349-367.
- Τάκης, Ν., Παυλόπουλος, Β., Ντάλλα, Μ., Παπαθανασίου, Α., Καπώνη, Κ. & Μόττη-Στεφανίδη, Φ. (2006). Ψυχική ανθεκτικότητα και ψυχοπαθολογία μεταναστών, παλιννοστούντων και γηγενών εφήβων. *Παιδί και Έφηβος: Ψυχική υγεία και ψυχοπαθολογία (Ειδικό τεύχος: Σχολείο και ψυχική υγεία)*, 8,2. 92-111.